



# สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

## การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)

วันอังคารที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม

### (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ตามที่กรรมการร่วม ๔ ฝ่าย ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี วุฒิสภา พรรคร่วมรัฐบาล และ พรรคร่วมฝ่ายค้าน ประชุมร่วมกันได้มีการหารือร่วมกันว่าจะมีการประชุมเฉพาะกรณีร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ก่อนรับหลักการ จึงเป็นร่างที่บรรจุเป็นกรณีพิเศษ โดยที่กรรมการขอขยายเวลาในการพิจารณาออกไป ๑๕ วัน ซึ่งเดิมครบกำหนดในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งได้ขยายตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ แต่กรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เสร็จก่อนเวลาในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

### ที่ประชุมรับทราบ

### (๒) รับรองรายงานการประชุม

(ไม่มี)

### (๓) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

- รายงานการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ก่อนรับหลักการ จำนวน ๖ ฉบับ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

นายวิรัช รัตนเศรษฐ ประธานคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ก่อนรับหลักการ นำเสนอรายงานฯ ดังนี้  
ตามที่ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ และเพิ่มหมวด ๑๕/๑) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ และเพิ่มหมวด ๑๕/๑) ซึ่งนายวิรัช รัตนเศรษฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (ยกเลิกมาตรา ๒๗๐ และมาตรา ๒๗๑) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๙ และยกเลิก มาตรา ๒๗๒) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (ยกเลิก มาตรา ๒๗๙) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๔ และยกเลิก มาตรา ๙๓ มาตรา ๑๐๑ (๔) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

จากนั้น ที่ประชุมมีมติตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ก่อนรับหลักการ จำนวน ๖ ฉบับ ตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๒๑ วรรคสาม กำหนดระยะเวลาการพิจารณาไว้ ๓๐ วัน ซึ่งครบกำหนดในวันศุกร์ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๓ โดยในสัดส่วนของพรรคเพื่อไทย จำนวน ๘ คน

พรรคก้าวไกล จำนวน ๓ คน พรรคเสรีรวมไทย จำนวน ๑ คน พรรคประชาชาติ จำนวน ๑ คน และพรรคเศรษฐกิจใหม่ จำนวน ๑ คน ไม่ประสงค์จะเสนอรายชื่อบุคคลเข้าร่วมเป็นกรรมการ อย่างไรก็ตาม ภายใต้นโยบายพรรคการเมืองดังกล่าว พรรคการเมืองที่กล่าวมาข้างต้น มีข้อกฎหมายที่จะต้องพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบ ในหลายประเด็น คณะกรรมการจึงขอขยายระยะเวลาออกไปอีก ๑๕ วัน

คณะกรรมการเริ่มการประชุมพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ก่อนรับหลักการ จำนวน ๖ ฉบับ ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ พร้อมทั้งเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมประชุมเพื่อสอบถามความคิดเห็น ดังนี้

๑. คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ประธานคณะกรรมการวิสามัญ)

๒. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... จำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่

- ร่างที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ และเพิ่มหมวด ๑๕/๑) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างที่ ๓ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (ยกเลิกมาตรา ๒๗๐ และมาตรา ๒๗๑) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างที่ ๔ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๙ และยกเลิกมาตรา ๒๗๒) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างที่ ๕ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (ยกเลิกมาตรา ๒๗๙) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างที่ ๖ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๔ และยกเลิกมาตรา ๙๓ มาตรา ๑๐๑ (๔) และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม) ซึ่งนายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

๓. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ และเพิ่มหมวด ๑๕/๑) ซึ่งนายวิรัช รัตนเศรษฐ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ (ร่างที่ ๒)

๔. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๕. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนี้ เพื่อให้การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ก่อนรับหลักการ จำนวน ๖ ฉบับ เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ คณะกรรมการจึงมีมติ ตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน ๒ คณะ ดังนี้ ๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาเสนอความเห็นในประเด็นข้อกฎหมาย ๒) คณะอนุกรรมการจัดทำรายงาน

ตามที่ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๒๑ วรรคหนึ่งและวรรคสาม กำหนดไว้ว่า การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่หนึ่ง ให้รัฐสภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการ หรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการวินิจฉัยดังกล่าว ที่ประชุมรัฐสภาจะตั้งคณะกรรมการพิจารณา ก่อนรับหลักการก็ได้ คณะกรรมการพิจารณา

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ก่อนรับหลักการ จึงกำหนด กรอบและแนวทางการทำงานของคณะกรรมการบริหารพื้นฐานของหลักการและเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดประเด็นข้อกฎหมาย ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมทั้ง ๖ ฉบับ และให้คณะอนุกรรมการพิจารณาเสนอความเห็น ในประเด็นข้อกฎหมาย เป็นผู้พิจารณาศึกษาในรายละเอียด ดังนี้

(๑) ประเด็นที่หนึ่ง

- ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ และเพิ่มหมวด ๑๕/๑) ตามร่างที่ ๑ และร่างที่ ๒ ขัดต่อ รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕ หรือไม่

(๒) ประเด็นที่สอง

๑) การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับตามร่างที่ ๑ และร่างที่ ๒ ต้องออก เสียงประชามติหรือไม่ และต้องออกเสียงประชามติทั้งหมดกี่ครั้ง ๒) ต้องมีกฎหมายว่าด้วยการออกเสียง ประชามติหรือไม่ และการออกเสียงประชามติ ใช้กฎหมายปัจจุบันได้หรือไม่

(๓) ประเด็นที่สาม

- ควรกำหนดวิธีการหรือกระบวนการอย่างไร เพื่อป้องกันมิให้ สภาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชอำนาจอื่นใดของพระมหากษัตริย์ ที่ บัญญัติไว้ในมาตราอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ นอกเหนือจากหมวด ๑ บททั่วไป และหมวด ๒ พระมหากษัตริย์

(๔) ประเด็นที่สี่

๑) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ตามร่างที่ ๓ - ร่างที่ ๖ ขัดกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ตามร่างที่ ๑ และร่างที่ ๒ หรือไม่ อย่างไร

๒) หากรัฐสภารับหลักการตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างที่ ๑ และร่างที่ ๒ และรับหลักการตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างที่ ๓ - ร่างที่ ๖ ด้วย จะทำให้เกิดองค์กร ในการร่างรัฐธรรมนูญหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญสององค์กรในเวลาเดียวกันหรือไม่ กล่าวคือ สภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ในการร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ และรัฐสภาทำหน้าที่ในการแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา ตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างที่ ๓ - ร่างที่ ๖

๓) หากรัฐสภารับหลักการตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างที่ ๑ และ ร่างที่ ๒ และรัฐสภาไม่รับหลักการตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างที่ ๓ - ร่างที่ ๖ สภาร่างรัฐธรรมนูญ สามารถแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่รัฐสภาไม่รับหลักการโดยนำมาบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ได้หรือไม่ อย่างไร

จากนั้น สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกต และข้อเสนอแนะถึงกรณี ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) เพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับนั้น คือ การให้อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งขัดต่อหลักการแห่งหมวดว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ให้อำนาจเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมเท่านั้น อย่างไรก็ตาม รายงานของคณะกรรมการ ยังไม่มีรายละเอียดสาระสำคัญที่ชัดเจน เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาตัดสินใจเท่าที่ควร เป็นเพียงการรวบรวมความคิดเห็นจากแต่ละคนเท่านั้น โดยมีเหตุผลประกอบ ดังนี้ ๑. ไม่มีฝ่ายค้านเข้าร่วมในคณะกรรมการ และมี กรรมการบางส่วนไม่เข้าร่วมประชุมทำให้ไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

๒. ยังไม่มีข้อยุติว่าผู้ตีเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ และ ๓. ทำให้เสียเวลาในการพิจารณา จำนวน ๕๔ วัน ขณะที่ฝ่ายค้านไม่ร่วมด้วยก็เพราะคณะกรรมการการตั้งขึ้นมาเพื่อประวิงเวลาไม่ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญการทำประชามติรัฐธรรมนูญมีปัญหาไม่เห็นด้วยกับคนเห็นต่าง และมีการอ้างว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ผ่านการทำประชามติ แต่มีหลายมาตราที่เป็นปัญหาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่มีมาตราใดที่ห้ามแก้ไขทั้งฉบับแต่ต้องไม่ขัดมาตรา ๒๕๕ ดังนั้น จึงเป็นรายงานที่ไม่ได้มีการศึกษาเพิ่มเติม เป็นเพียงความเห็นที่เคยอภิปรายร่วมกัน อีกทั้งยังไม่ได้ให้เห็นผลในการพิจารณาว่าจะไปทิศทางใด เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาได้ตัดสินใจ เพราะทุกฝ่ายเห็นควรแก้ไข แต่คณะกรรมการการยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ย่อมทำให้ประชาชนมองว่าเป็นการซื้อเวลา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่จริงจังในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แม้ฝ่ายรัฐบาลจะยื่นร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญแต่มี ส.ส.พรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาล จำนวน ๒๕ คน ไปร่วมเข้าชื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ เป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลไม่ยอมแก้ไข เพราะได้ประโยชน์จากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดังนั้น รัฐสภาควรทำให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาภายหลัง

อย่างไรก็ตาม สมาชิกวุฒิสภาบางส่วนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า สมาชิกทุกคนมีความหวังดีและเห็นว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการหาทางออกให้กับประเทศ เพื่อให้ประเทศผ่านพ้นวิกฤติต่าง ๆ ไปได้ รวมทั้งก้าวข้ามความขัดแย้งในการแก้ไขรัฐธรรมนูญไปให้ได้ ส่วนประเด็นข้อกฎหมายที่คณะกรรมการการได้นำไปพิจารณาศึกษา และได้มีการหารือร่วมกันอย่างกว้างขวางโดยพยายามรวบรวมความเห็นของคณะกรรมการทั้งสองฝ่ายที่ได้นำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการ โดยเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของสมาชิก ซึ่งตามรายงานผลการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับขัดต่อคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเมื่อปี ๒๕๕๕ หรือไม่ การทำประชามติจำเป็นต้องดำเนินการก่อนเริ่มการแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือไม่ ควรกำหนดวิธีการอย่างไร เพื่อให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ไม่กระทบต่อพระราชอำนาจในหมวด ๑ และหมวด ๒ ขณะที่นายสมคิด เลิศไพฑูรย์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยแสดงความคิดเห็นว่ามีหลักการใหม่ที่ยืนยันว่าสามารถแก้ไขวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้เช่นกัน แต่ต้องดำเนินการประชามติด้วย จึงเห็นว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ สามารถกระทำได้และไม่ขัดกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเคยดำเนินการมาแล้วในปี ๒๕๓๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๓๔ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ โดยกำหนดไว้เพียงการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มเติม ดังนั้น เรื่องดังกล่าวอยู่ที่มติของวุฒิสภาว่าเห็นชอบจะให้จัดทำฉบับใหม่หรือไม่ให้จัดทำ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการได้ยึดมั่นในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๖ (๗) และ(๘) ในเรื่องการทำประชามติ และมาตรา ๒๕๖ (๙) หลังจากวุฒิสภาเห็นชอบวาระสามแล้ว ต้องทำประชามติอีกครั้งหนึ่ง จึงชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการแก้ไขเพิ่มเติมในคราวนี้ นับว่าเป็นการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการการสามารถรวบรวมความเห็นจากทุกภาคส่วนมาประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการ เพื่อให้สมาชิกสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น พร้อมขอขอบคุณรัฐบาลที่เปิดโอกาสให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อความเป็นประชาธิปไตย

จากนั้น ประธานได้หารือต่อที่ประชุมเพื่อขอเลื่อนเรื่องด่วนที่ ๗ มาพิจารณารวมกับเรื่องด่วนที่ ๑ - ๖ เนื่องจากเป็นเรื่องในทำนองเดียวกัน

### ที่ประชุมรับทราบ

๗. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (ยกเลิกมาตรา ๖๕ มาตรา ๘๘ มาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๗๐ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๗๕ และมาตรา ๒๗๙ ยกเลิกหมวด ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๒ มาตรา ๑๕๙ วรรคแรก มาตรา ๑๖๒ วรรคแรก มาตรา ๒๕๒ วรรคสอง มาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๖๙ และเพิ่มหมวด ๑๗) (นายจอน อึ้งภากรณ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๙๘,๐๔๑ คน เป็นผู้เสนอ)

นายจอน อึ้งภากรณ์ พร้อมด้วย นายยิ่งชีพ อัชฌานนท์ และน.ส.จිරินุช เปรมชัยพร ตัวแทนผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย ได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอ ตามมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) นายจอน อึ้งภากรณ์ กับคณะผู้ริเริ่ม ได้ร่วมกันเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญต่อประธานรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓ ประธานรัฐสภา ได้วินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ไม่มีหลักการ ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ จากนั้นคณะผู้ริเริ่มกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐๐,๗๓๒ คน ได้ร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ต่อประธานรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๓ ประธานรัฐสภาได้ดำเนินการ ดังนี้ ๑. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ปรากฏว่ามีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่มีสิทธิเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานครบถ้วน จำนวน ๙๘,๘๒๔ คน ๒. แต่งตั้งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับคำร้องคัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ๓. จัดให้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และมีหนังสือแจ้งไปยังผู้มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อให้ผู้ที่มิใช่ชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยที่ตนมิได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน ปรากฏว่ามีผู้ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน จำนวน ๗๘๓ คน ดังนั้น จึงมีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น ๙๘,๐๔๑ คน ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว บัดนี้ จึงถือว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๙๘,๐๔๑ คน ได้เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ถูกต้องตามมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบ ดังนี้ หลักการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อรื้อถอนอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ลดความขัดแย้งทางการเมือง และสร้างโอกาสกลับสู่ประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้ (๑) ยกเลิกความในมาตรา ๖๕ มาตรา ๘๘ มาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๗๐ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๗๕ และมาตรา ๒๗๙ (๒) ยกเลิกหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ ถึงมาตรา ๒๖๑ (๓) การตัดยุทธศาสตร์ชาติออกจากรัฐธรรมนูญ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๒) (๔) แก้ไขจากการใช้ระบบบัญชีว่าที่นายกรัฐมนตรี เป็นการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๙ วรรคแรก) (๕) ตัดข้อความที่บังคับให้คณะรัฐมนตรีต้องแถลงนโยบายสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖๒

พรรคแรก) (๖) ตัดข้อความที่ให้มี "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย" จำกัดให้ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๒ พรรคสอง) (๗) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) (๘) ยกเลิกที่มาของสมาชิกวุฒิสภาชุดพิเศษ จำนวน ๒๕๐ คน และให้มีสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ จำนวน ๒๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖๙) (๙) ยกเลิกกระบวนการสรรหากรรมการในองค์กรอิสระ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นที่มาของกรรมการชุดปัจจุบัน รวมทั้งอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๑) (๑๐) ให้เริ่มสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่ (ร่างมาตรา ๑๒) (๑๑) การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (เพิ่มหมวด ๑๗ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มาตรา ๒๖๑/๑ มาตรา ๒๖๑/๒ มาตรา ๒๖๑/๓ มาตรา ๒๖๑/๔ และมาตรา ๒๖๑/๕) เหตุผลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ถูกออกแบบโดยการวางโครงสร้างทางการเมืองไว้เพื่อรองรับการสืบทอดอำนาจและรักษาอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) สถาบันทางการเมืองและกติกากฎหมายที่ถูกบังคับใช้เป็นเหมือนดั่งเสาหลักยันอำนาจ ยิ่งไปกว่านั้น คสช. ยังออกแบบกติกากฎหมายไม่ให้ประชาชนหรือผู้แทนราษฎรสามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญของ คสช. ได้โดยง่าย หากไม่ได้รับความยินยอมพร้อมใจจากผู้นำคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) วุฒิสภาจากการแต่งตั้งของ คสช. และพรรคการเมืองที่สนับสนุนการสืบทอดอำนาจของ คสช. กติกากฎหมายที่ไว้เพื่อรักษาอำนาจของคนกลุ่มเดียวจึงทำให้การบริหารประเทศไม่ได้เป็นไปตามเจตจำนงของประชาชน ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่ผูกขาดจนเกิดความเหลื่อมล้ำช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ กระบวนการยุติธรรมที่เคยเป็นเสาหลักให้สังคมกลับถูกแทรกแซงจนเกิดวิกฤตศรัทธาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่สามารถเป็นเสาหลักในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซ้ำยังเป็นใจกลางของปัญหาซึ่งทำให้ความขัดแย้งรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หนทางที่จะพาสังคมไทยออกจากความขัดแย้งได้อย่างมีความชอบธรรมมากที่สุดก็คือการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ด้วยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อรื้อถอนอำนาจของ "ระบอบ คสช." และสร้างโอกาสในการกลับสู่ "ประชาธิปไตย" ให้กับสังคมไทยอีกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขบวนการปัญหาในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันทั้งหมด ๑๐ ประเด็นที่ต้องมีการยกเลิกแก้ไขทันที คือ ๑) ปิดทางนายกรัฐมนตรีนอกพรรคการเมือง ยกเลิกมาตรา ๒๗๒ ซึ่งยังเปิดทางให้สภาเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีคนนอกที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งได้ในช่วง ๕ ปี ที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ๒) บอกลายุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยกเลิกมาตรา ๖๕ และ ๒๗๕ ที่ คสช. แต่งตั้งคนของตัวเองขึ้นมาเขียนแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้วยการกำหนดให้การจัดทำงบประมาณแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล และการทำงานของหน่วยงานราชการต้องเป็นไปตามแผนแม่บท ๓) ไม่ต้องมีแผนปฏิรูปประเทศ ยกเลิกการปฏิรูปประเทศด้วยแผนที่เขียนโดยคนของ คสช. คลายลือคที่กำหนดให้คณะรัฐมนตรี (ครม.) ต้องคอยแจ้งความคืบหน้าการทำตามแผนปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาทุก ๓ เดือน ตัดอำนาจสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนปฏิรูปประเทศ ๔) ยกเลิกผู้บริหารท้องถิ่นแบบพิเศษ ยกเลิกข้อความในมาตรา ๒๕๒ ที่ให้มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษไม่ต้องมาจากการเลือกตั้ง ยืนยันหลักการองค์กรที่ใช้อำนาจต้องยึดโยงกับประชาชนโดยตรง ๕) พังเกราะที่คุ้มครอง คสช. ยกเลิกมาตรา ๒๗๙ ที่ยังเป็นหลักประกันให้ คสช. ไม่ต้องรับผิดชอบ กำหนดให้การกระทำทุกอย่างของ คสช. ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ รับรองให้ประกาศและคำสั่งของ คสช. ยังมีผลใช้บังคับอยู่ตลอดไป ๖) นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ยกเลิกระบบบัญชีแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีในรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้พรรคการเมืองเสนอชื่อผู้ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นนายกฯ ได้ และแก้ไขให้นายกฯ ต้องเป็น ส.ส. เท่านั้น ๗) ส.ว. ต้องมาจากการเลือกตั้ง

โดยประชาชน ยกเลิก ส.ว. ๒๕๐ คน ที่มาจากการแต่งตั้ง และแก้ไขให้ ส.ว.ต้องมาจากการเลือกตั้ง ลดจำนวนเหลือ ๒๐๐ คน และใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งการคำนวณจำนวน ส.ว. ต่อหนึ่งจังหวัดยึดระบบเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ (๘) แก้กระบวนการสรรหาคนในองค์กรอิสระ ปรับกระบวนการสรรหาองค์กรอิสระจากที่ให้คนในองค์กรอิสระเลือกกันเองเปลี่ยนมาเป็นกระบวนการสรรหาให้เหมาะสมตามภารกิจของแต่ละองค์กรให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระชุดปัจจุบันพ้นจากตำแหน่ง สรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ชุดแรกโดยวิธีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ (๙) ปลดล็อกกลไกแก้รัฐธรรมนูญ แก้ไขให้กระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ต้องพึ่งพาเสียงของ ส.ว.เป็นพิเศษ สามารถทำได้โดยเสียงครึ่งหนึ่งของรัฐสภาและไม่บังคับให้ต้องลงประชามติ (๑๐) มีสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มาจากเลือกตั้ง ให้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) ๒๐๐ คน มาจากการเลือกตั้ง ผู้สมัครจะลงสมัครเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ ไม่ต้องเป็นพรรคการเมืองโดยต้องแถลงข้อเสนอในการเขียนรัฐธรรมนูญ ประชาชน ๑ คน เลือก ส.ส.ร. ได้เพียง ๑ คน หรือ ๑ กลุ่ม โดยใช้ประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง ส.ส.ต้องจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖๐ วัน นับตั้งแต่ มี ส.ส.ร.ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาเพื่อลดชนวนความขัดแย้งต่อไป

สมาชิกได้อภิปรายให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้เหมือนกับรัฐธรรมนูญการปกครองของคณะรัฐประหาร ที่มีการให้จัดทำกฎหมายและร่างกฎหมายใหม่ไปในคราวเดียวกัน โดยเฉพาะการยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ได้รับการประกาศใช้โดยสมบูรณ์แล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่จะกระทำไม่ได้ นอกจากนี้ ในสถานการณ์ปัจจุบันมีการจลาจลสถาบันพระมหากษัตริย์บ่อยครั้ง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วพระมหากษัตริย์จะถูกล่วงละเมิดไม่ได้ จึงสงสัยว่า การไม่กำหนดห้ามแก้ไขหมวด ๑ และหมวด ๒ มีเจตนาอย่างไร ทั้งนี้ การเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) โดยใช้ประเทศเป็นเขตเลือกตั้งจะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มการเมืองเข้ามาควบคุมการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญผ่านการส่งบุคคลลงเลือกตั้ง ส.ส.ร. นอกจากนี้ ยังมีการเตรียมสภาร่างรัฐธรรมนูญไว้ โดยไม่ห้ามบุคคลที่ติดยาเสพติด ล้มละลาย หรือทุจริต และบุคคลที่ไม่ให้สิทธิเลือกตั้ง หรืออยู่ในระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ขณะเดียวกันมีการเสนอให้แก้ไขเนื้อหา รายนามตรา ซึ่งยุ่งยากกับการให้ ส.ส.ร. ขึ้นมาร่างทั้งฉบับ จึงคิดว่าการเสนอให้มี ส.ส.ร. ตามร่างของฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลครอบคลุมเจตนารมณ์การแก้ไขรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว ขณะที่ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญของไอลอร์ขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ เป็นการกระทำที่มีลักษณะขัดขวาง หรือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดบ่อนทำลาย ด้วยเหตุนี้ ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ หากจะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ต้องมีการถามประชามติจากประชาชนที่โหวตรับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ก่อนการยุติทบาทสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) โหวตนายกรัฐมนตรื การแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับจะกระทำไม่ได้ เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ถ้ามีปัญหาให้แก้เป็นรายมาตรา อาทิ การนิรโทษกรรม การยกเลิกองค์กรอิสระบางองค์กร ในขณะที่สมาชิกรัฐสภาบางส่วนได้มีการตั้งคำถามต่อร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนว่า การยกเลิก ส.ว. ชุดปัจจุบัน รวมถึงให้ยกเลิกกรรมการองค์กรอิสระชุดปัจจุบันอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติได้ กรณีที่กำหนดให้มี ส.ส.ร. หลังเลือกตั้ง กกต. และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดใหม่ ขณะเดียวกันให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พ.ร.ป.) ที่ใช้บังคับ แต่หากรัฐธรรมนูญใหม่ใช้บังคับ มีข้อกำหนดให้เลือก ส.ส.ร. หลังจากมี กกต. และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดใหม่ จะใช้องค์กรใดดำเนินการ ตาม พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. หรือ กกต. กำหนดให้ กกต. จัดการเลือกตั้ง ส.ว. ขณะที่ ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้ ส.ว. เลือกองค์กรอิสระ และกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นกรรมการคัดเลือก

และที่สำคัญประธานวุฒิสภามีหน้าที่เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งกรรมการองค์กรอิสระ ดังนั้น  
ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับไอเอลว์ จะเกิดปัญหาตามมาในภายหลังได้

เมื่อสมาชิกฯ ได้อภิปรายเป็นเวลาพอสมควร ประธานฯ จึงสั่งพักการประชุมเวลา  
๐๐.๐๘ นาฬิกา

พักการประชุมเวลา ๐๐.๐๘ นาฬิกา

\*\*\*\*\*